

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 24 okt. 1950

Voor Van Maarseveen persoonlijk, mede voor Stikker en Blom persoonlijk.

1. Uw 345 kwam hedenmiddag onvolledig in mijn bezit. Uit het leesbare gedeelte maak ik op dat U wenst dat ik in de morgenochtend vroeg gehouden wordende vergadering der Contactcommissie o.l.v. de UNCI bepaalde besprekingen zal voeren betrekking hebbend op het al of niet in behandeling brengen van het Ambonprobleem in de VR. Wat ik precies zou moeten voorstellen weet ik niet, aangezien het daarover handelende gedeelte van het telegram ontbreekt. Tot mijn spijt is het mij onmogelijk voorstellen in de vergadering van de Contactcommissie te doen en wel om de volgende redenen:

De Contactcomm. is een op voorstel van de UNCI in het leven geroepen orgaan, dat ten doel heeft bepaalde problemen op technisch niveau te bespreken. Politieke vraagstukken behoren in die commissie, waarvan Rum evenmin lid is als ik, niet thuis. Bovendien is de agenda voor deze vergadering reeds enige dagen geleden vastgesteld en werd door Schürmann met Bihin, die deze week voorzitter is, besproken dat de politieke kant van het probleem Ambon geheel buiten de discussie zal worden gehouden en dat men zich zal beperken tot het in de agenda genoemde vraagstuk van demob. en repatr. van ex-leden KNIL c.q. langer blijven van KL. Het is ook niet de bedoeling dat in deze vergadering een beslissing zal worden genomen, doch de UNCI is voornemens de ter tafel gebrachte moeilijkheden ter nadere bestudering te verwijzen naar de militaire leden van de Contactcomm. Afgezien van beide omstandigheden dat ik nog niet weet welke voorstellen gedaan zouden moeten worden en dat het nu te laat is om de UNCI te verzoeken dat ik de vergadering van morgenochtend zou mogen bijwonen, hetgeen natuurlijk alleen zou kunnen als de RI er mede accoord ging, en alleen zin zou hebben als Rum ook kwam, ben ik derhalve van oordeel, dat voorstellen van politieke strekking niet in deze vergadering kunnen worden behandeld.

2. U.E. is bekend mijn twijfel of wij als winnaars uit het debat in de VR zouden te voorschijn komen. Afgezien van mijn vrees dat de Ambonezen met behandeling voor een internationaal lichaam in geen enkel opzicht geholpen zullen worden, ja, er wellicht de dupe van zullen worden, ben ik niet zeker dat wij in de VR voldoende krachtige steun voor ons standpunt zullen vinden, terwijl m.i. evenmin als zekerheid kan worden aangenomen dat de gedachtenwisseling binnen een beperkt kader gehouden zal kunnen worden. De verleiding om de voorgeschiedenis op te halen, lijkt mij voor de Indonesiërs vrijwel onweerstaanbaar: m.i. zullen geheel Azië en misschien ook andere landen hierin een volkomen gerechtvaardigd verweer zien. Beoordeling van dergelijke aspecten van deze zaak mogen buiten mijn directe competentie liggen, wel acht ik mij verplicht nogmaals te wijzen op de grote kans dat behandeling van de Ambonzaak in de VR de samenwerking tussen beide Uniepartners zeer ernstig zal verstoren. Hierbij moet worden bedacht dat, zoals ik reeds rapporteerde, het Natsirkabinet het beste is, wat wij kunnen hopen: de publieke opinie en het Parlement trotserende springt het voor de Ned.-Indon. samenwerking, ja zelfs voor het hier zo weinig populaire Uniestatuut in de bres.

3. Nu is mij uit Uw 345 niet geheel duidelijk of ik uit Uw - mij overigens niet geheel bekende - wens dat ik de Ambonaffaire in UNCI-verband zou behandelen, de conclusie moet trekken, dat de Regering geen voorstander is van mijn voortgaan met mijn besprekingen met Rum. Persoonlijk zou ik zulks ten zeerste betreuren. Ik maak mij zeker geen illusies over het resultaat van onze besprekingen, maar ik zou het zeer te betreuren achten, indien ik niet bij Rum zou terugkomen op ons gesprek. Heeft hij er, zoals ik veronderstel, met zijn collega's over gesproken, en kom ik er niet op terug, dan zullen wij m.i. hebben laten voorbijgaan een kans om te tonen, dat het Uniestatuut voor ons niet een formeel document is, maar dat wij aan onderling overleg in intiem

verband de voorkeur geven boven een beroep op een internationale instantie. Ik acht deze overweging van dermate groot politiek belang in de ontwikkeling van het partnerschap, dat ik mij veroorloof alsnog machtiging te vragen om zo spoedig mogelijk mijn besprekingen met Rum te hervatten op basis van mijn SP 64 en daarbij dan tevens Uw voorstellen, die bij ontvangst van een correctie op Uw 345 te mijner kennis zullen komen, aan hem over te brengen.